

SAMARBETE OCH RESPEKT

TEXT: HETTY ROOTH FOTO: DESIRÉE NYMAN

I tonåren blev Ingrid Tapper imponerad av nobelpristagaren Konrad Lorenz teorier om djurens beteenden. Han öppnade en ny värld för henne genom sina böcker och Ingrid skrev ett specialarbete om vargar när hon gick i gymnasiet. Hon drömde om att sitta på savannen och studera lejon.

– Det är för att jag är lite lat, säger hon. Jag har alltid varit en iakttagare.

Ingrid hade haft hund sedan hon var liten och hennes stora intresse var att bli etolog och studera hundars beteende. Men på den tiden, i slutet av 1980-talet, handlade etologin nästan bara om djur med vingar. Om fåglar och insekter, som hon säger. Under fem års studier handlade bara en halv dag om hundar.

– Efter den utbildningen kan jag med kraft hävda att man inte kan träna hundar för att man är etolog. Träning av djur för mig är mycket av ett hantverk. Det är tajming, exakthet, närvaro. Att ha det i fingrarna. Det är en handens intelligens som styr resultatet. Teorierna bakom är inte avgörande i träningsögonblicket.

Bättre TV-program

Ingrid Tapper har sedan dess skrivit en rad populära böcker om hundar, som Hundars rädsla och aggressioner, Handbok i hundspråk och Hundens mentalitet.

– Mina böcker är inga hands on-böcker, säger hon. Jag har inriktat mig på hur hundarna till exempel jagar, vilka sociala system de har och hur den unika kontakten funge-

rar. Hunden är en fascinerande art som det finns mycket kvar att berätta om.

Hon tror att många människor numera vet mer om hasselnokar och skalbaggar än om hundar, tack vare alla detaljerade naturprogram på TV. Medan hundprogrammen nästan alltid handlar om hur man ska göra för att manipulera hundarna. Inte om hur de fungerar. Och det är synd, menar hon. För när folk får upp ögonen för hundens beteenden får de ut så mycket mer av samvaron med hunden.

Ingrid berättar om pensionärsparet som gick på valpkurs efter att motvilligt ha blivit med valp. Matte i familjen tyckte inte ens om hundar och hon blev irriterad på valpen som hoppade på henne bakifrån när hon stod och diskade. Ända tills hon på kursens sista dag plötsligt förstod att hoppandet inte berodde på ofog eller dominans. Utan på att hunden helt enkelt var törstig. Matte hade tagit bort vattenskålen för att den blötte ner golvet.

– Att hunden försökte kommunicera med henne var den vinst hon fick med sig när hon slutade kursen, säger Ingrid.

Vuxenpedagogik

Som folkhögskolelärare och vuxenpedagog betraktar Ingrid Tapper också lärandet om hund ur ett folkbildningsperspektiv. Och hon menar att det som Brukshundklubben gör i sina hundcirklar idag handlar om både bildning och folkbildning.

– Vi lär av varandra och vi använder gruppdynamiska metoder. Och visst, hund är ett smalt område, men jag menar att folkbildning handlar om att öppna ögonen, få nya perspektiv och se saker på nya sätt. Man

kombinerar teori och praktik i växelverkan. Det är folkbildning.

Inom det området menar hon att Brukshundklubben har utvecklats mycket under åren.

– Förr reflekterade man inte så mycket och satt ofta fast i principer. Cirklarna var väldigt lärarcentrerade. Man lärde ut till exempel hur en hund apportionerar, och om någon sa emot så var det fel, för så hade man alltid gjort.

– Idag har klubben ett helt annat förhållningssätt, man respekterar varandra i cirklarna och samverkar med varandra. Folkbildning handlar ju om att stärka självförtroendet. Om demokrati. Oavsett ämnesområde.

Träningsmetoderna

Ingrid Tapper tycker att mycket också har förändrats när det gäller träningsmetoderna. Förr var det mycket slit och ryck i kopplet. Idag tittar man mer på vad hunden försöker säga. Man samarbetar på ett sätt som bygger respekt för hundens beteenden.

– Men man kan inte med enkelhet säga att det var mycket sämre förr, säger Ingrid. Idag ställs det väldigt höga mentala krav på hundarna. Vi dominerar dem och det klarar inte alla hundar av. Medan andra hundar kan bli behandlade som fullständig skit på ett skrämmande sätt, men jobba bra ändå. Kunskap om djur behöver inte alltid betyda att man behandlar dem väl tyvärr.

– Förr levde hundarna kanske dessutom mer naturligt. De flesta sjukdomar som hundar har idag är välfärdssjukdomar. Man kan älska ihjäl sin hund också. ■

Ingrid Tapper

ETOLOGEN Ingrid Tapper är fil doktor, folkhögskolelärare och medlem i Svenska Brukshundklubben sedan 1969. Hon är ordförande i Botkyrka Brukshundklubb.

Ingrid föreläser hos Studieförbundet i höst om hundens naturliga beteenden i vardagen. Hon talar då om hur kunskap om till exempel rädsor eller aggression kan ge oss större beredskap att hantera våra egna reaktioner och känslor om oönskade situationer ändå inträffar.

Luleå 21 november klockan 10.00
Boden 21 november klockan 17.00
Arvidsjaur 22 november klockan 18.00

Föreläsningen hålls i samarbete med Bodens Brukshundklubb & Hundungdom. Kontakt: Maria J Johansson mobil 073-841 20 30.

Etologi

VETENSKAPEN OM djurens beteende är en modern gren av biologin, vars grundare anses vara Konrad Lorenz och Niko Tinbergen, båda nobelpristagare i fysiologi och medicin 1973. Lorenz betonade att många beteenden är genetiskt styrda och artkaraktäristiska, men att också inläring är av stor betydelse; den medfödda programmeringen kompletteras av erfarenheter vid till exempel prägling.

Tinbergen undersökte främst varför djur utför olika handlingar och hur deras beteende är organiserat för att maximera deras överlevnadschanser i en farlig värld.

Källa: Nationalencyklopedin

Hundträning för hyresgäster

BOTKYRKA BRUKSHUNDKLUBB där Ingrid Tapper är ordförande samarbetar med det kommunala bostadsföretaget Botkyrkabyggen söder om Stockholm. Bostadsföretaget erbjuder sina hyresgäster lydnadskurser och valpkurser utan kostnad. Varje kurs består av fyra tillfällen och det finns möjlighet att ta ett anpassat lydnadsprov som ger diplom och en pin att sätta på jackan om man vill. Kurserna brukar vara fulltecknade.

Vargforskaren Runar Næss

CIRKELN har tidigare intervjuat vargforskaren Runar Næss som har unika erfarenheter av att studera vargar i naturen. Han föreläser i höst om hundens utveckling från valp till vuxen hund. Aggressioner och rädsor hos våra hundar. Varg och andra rovdjur i våra skogar, fakta och myter. Hur ska vi hundägare förhålla oss vid eventuellt rovdjursmöte?

Södertälje Stadshus den 21 november 15.00.

Att man kan mycket om hundar behöver inte betyda att man behandlar dem väl, säger etologen Ingrid Tapper. Men om man tar till sig kunskapen om hundens beteende kan man få ut mycket mer av sitt liv med hunden. I vardagsliv och i arbete.